

EGE ÜNİVERSİTESİ ARAŞTIRMA DEĞERLENDİRME RAPORU

21 Aralık 2017

Araştırma yönetimi: Araştırma politikası ve stratejileri, izleme, değerlendirme ve iyileştirme, Gelecek vizyonu – Strateji – Model yapı oluşturma

Ege Üniversitesinin halen yürürlükte olan 2014-2018 Stratejik Planı kapsamında belirlediği dört temadan biri “araştırma”dır. Bu kapsamda yürütülen çalışmalarda 1994 yılında kurulan Bilim Teknoloji Uygulama ve Araştırma Merkezi’nin (EBİLTEM) politika ve strateji oluşturma düzeyinde ve, operasyonel bağlamda, proje geliştirme, yönetim, Üniversite-Sanayi İşbirliği alanlarında sağladığı hizmetler ile Ege Üniversitesi’nin araştırma sürecinde önemli bir rol oynamaktadır. Araştırma sürecinin gelişimini desteklemek amacıyla EBİLTEM koordinatörlüğünde 2009-2013 yılları arasında çeşitli anketler ve arama konferansları düzenlenmiş ve bu çabalar geleceğe yönelik bir vizyon oluşturarak Ege Üniversitesinin araştırma sürecini şekillendirmiştir.

2012 yılında EÜ EBİLTEM-TTO TÜBİTAK Teknoloji Transfer Ofisi’nin (TTO) desteklenmeye hak kazanması, 2014 yılında Ege Üniversitesi Teknoloji Geliştirme Bölgesi (EGE.TGB) kurulması ve 2015 yılından itibaren “EÜ Fikri Haklar Usul ve Esasları” aktif olarak uygulanmaya başlaması da olumlu gelişmelerdir.

2015 yılında Ege Üniversitesi’nin Ar-Ge Strateji Belgesi hazırlıklarına başlanmış ve son 10 yıldaki araştırma performansına göre ve belli bir metodolojik çalışma izlenerek seçilen Biyoteknoloji, Enerji, Gıda Bilimleri ve Teknolojileri, Hastalıklar ve Tedavi Yaklaşımları ve Kimyasal Teknolojiler alanlarında 2017-2022 Ar-Ge Strateji Belgeleri hazırlanmıştır. Bu belgelerin hazırlanması sürecinde iç ve dış paydaşların katılımı sağlanarak katılımcı bir yaklaşım yürütmeye yönelik bir çaba ile hareket edildiği ifade edilmektedir. Ancak, saha ziyareti sırasında öğretim elemanları ile yapılan görüşmelerde Üniversite içinde dahi bu belgelerin bilinirliğinin sınırlı olduğu görülmüştür. Araştırma stratejisi kapsamında yapılan çalışmaların, kurumun büyüklüğü gözönünde bulundurularak ve bilginin dağıtılması prensibi ile, tüm araştırma odaklı öğretim elemanlarına duyurulması ve çalışmalara katılımlarının teşvik edilmesine yönelik daha fazla çabaya ihtiyaç vardır.

Açılan Girişimcilik ve Yenilikçilik Bölümü, EÜ araştırma ve eğitim-öğretim süreci etkileşimine çok olumlu katkı sağlayacak ve öğrenciler arasında girişimcilik kültürünün yerleşmesini ve gelişmesini destekleyecektir..

Ege Üniversitesinin araştırma stratejisi oluşturulurken topluma hizmet süreci gözönünde bulundurulmuştur. Ege Üniversitesi’nin 2017-2022 Ar-Ge Strateji Belgesi kapsamında “bölgesel ihtiyaçlar” ve “ulusal öncelikler” başlıkları irdelenerek, araştırma stratejisi ile yerel, bölgesel, ulusal kalkınma hedefleri arasında bir bağ kurulmaya çalışılmaktadır. Ege Üniversitesi’nin İzmir’in yenilik stratejisi çalışmasında yer alması da yerel katkı açısından önemli bir gösterge olarak değerlendirilmektedir. İzmir Kalkınma Ajansı (İZKA), EBİLTEM ve TÜİK tarafından 2012 yılında oluşturulan “İzmir Bölgesel Yenilik Stratejisi” ile 2016 yılında İZKA, EGE.TGB ve EÜ EBİLTEM-TTO tarafından “İzmir’in Ar-Ge ve Yenilik Göstergelerinin ve Yenilik Ekosistemi Haritasının Güncellenmesi, Analiz Edilmesi ve Raporlanması” çalışmaları memnuniyet vericidir.

Araştırma altyapısının yeterliliği ve etkin kullanımı, Araştırma finans kaynaklarının çeşitliliği, yeterliliği, sürekliliği ve etkin kullanımı

2009 yılında Ege Üniversitesi'nin farklı birimlerinden araştırmacıların katılımı ile yapılan anketle teknik ve fiziksel altyapı ile proje oluşturma ve yönetimi konularında ciddi ihtiyaçların olduğu tespit edilmiştir. Bu ihtiyaçları gidermek için belirlenen yol haritası kapsamında kurulan EgeMatal'ın kullanım alanları 2017-2022 Ar-Ge Strateji Belgesi'ndeki öncelikli alanları ile ilişkilendirilmiş ve gelişim ve hizmet mekanizmaları cihazların etkin ve verimli kullanımı ilkeleri doğrultusunda oluşturulmuştur. "Ege Üniversitesi Cihaz, Test ve Analiz Envanteri," altyapı olanakları ile ilgili önemli bir girişimdir ve sanayi paydaşları ile işbirliğinin gelişmesini desteklemektedir.

Ege Üniversitesi'nin gelişmiş olarak değerlendirdiği altyapısının bulunduğu öncelikli alanlarda dahi gelişmeye açık yollarının bulunduğu saha ziyareti sırasında öğretim elemanları ile yapılan görüşmelerde ifade edilmiştir. Bu nedenle, 2017-2022 Ar-Ge Strateji Belgesi'nde yer verilen "Kurumsal yapının sürdürülebilirliğini ve gelişimini sağlayarak mükemmeliyet hedefli araştırma ortamının yaratılması" alt amacı kapsamında "Fiziki alt yapının geliştirilmesi ve iyileştirilmesi" hedefinin yer alması olumludur.

Ege Üniversitesi'nin araştırmaya sağladığı mali kaynaklar kapsamında i) BAP ödenek dağıtımı, ii) TÜBİTAK kurum katkı paylarının Ar-Ge çalışmalarında kullanılmasının sağlanması ve iii) EBİLTEM-TTO tarafından araştırma süreçleri için sağlanan desteklerin sürekliliğinin sağlanması ve artarak devam ettirilmeleri önemlidir. Ancak özellikle dış kaynakların çeşitliliği ve miktarının artırılması için daha fazla çabaya ihtiyaç olduğu da açıktır.

Ege Üniversitesi'nin dış paydaşlarla işbirliği süreci EBİLTEM-TTO tarafından merkezi bir koordinasyon ile yürütülmektedir. Bu kapsamda EBİLTEM-TTO aracılığıyla özellikle bölge sanayisiyle uzun yıllara dayanan köklü ilişkiler kurulduğu görülmektedir. Ege Bölgesi Sanayi Odası ve Ege Serbest Bölgesi ile kurulan güçlü ilişkiler ve işbirliği dikkat çekicidir. Bunun yanı sıra İZKA ile de yürütülen ortak projeler kapsamında işbirliği geliştirilmiş ve İzmir için değer yaratan bir çalışma ortaya konulmuştur. Merkezi laboratuvar olarak faaliyet gösteren EgeMatal dış paydaşlar ile etkileşim açısından önemli bir olanak olarak değerlendirilmektedir. 2017-2022 Ar-Ge Strateji Belgesi'nde yer verilen "Ulusal, uluslararası paydaşlarla ilişkilerin ve işbirliklerinin geliştirilmesi" tanımlanan hedeflerin gerçekleşmesi için bu olumlu girişimler artarak devam etmelidir.

Uluslararası araştırma olanaklarının iletişim ve işbirliği ile artırılmasının nasıl sağlanacağı, mevcut uluslararası paydaşlarla ilişkilerin nasıl geliştirileceği, yeni ortaklık arayışında izlenecek yol haritasının nasıl tanımlanacağı ve bu konularda alınan geri bildirimlerin nasıl analiz edileceği konuları 2017-2022 Ar-Ge Strateji Belgesi'nde yer almaktadır. Bu alanlarda EBİLTEM-TTO ile fakültelerin/bölümlerin işbirliğinin artırılmasına ihtiyaç vardır.

Araştırma odaklı insan kaynakları potansiyeli ve etkin kullanımı, Araştırma kadrosu

Ege Üniversitesi öğretim üyelerinin atanması/yükseltilmesi Üniversite Senatosunun belirlediği "Ege Üniversitesi Akademik Yükselme ve Atama Kriterleri"ne göre yapılmaktadır. Puanlama sisteminin uygulandığı atama kriterleri kapsamında araştırma performansına yer verilmektedir.

Araştırma kadrosunun yetkinliğinin geliştirilmesi kapsamında etkinliklere katılımları desteklenmektedir. EBİLTEM-TTO'nun öğretim elemanlarının araştırma süreci odaklı olarak gelişimi konusunda önemli bir rol oynadığı ve yürüttüğü destek programları ile araştırma kadrosunun yetkinlik bazlı gelişimine katkı sağladığı gözlenmektedir..

Araştırma yönetim süreci - Sürdürülebilirlik – Kurumsallaşma , Araştırma Performansının İzlenmesi ve İyileştirilmesi

Halen yürürlükte olan 2014-2018 Stratejik Planı'nda Ege Üniversitesi'nin "Araştırma" teması kapsamındaki performans hedeflerine ilişkin gösterge gerçekleştirmeleri İdari Faaliyet Raporu kapsamında izlenmekte ve yıllık olarak yayınlanmaktadır.

Ege Üniversitesi, yetiştirdiği lisansüstü mezunlar, Tıp Fakültesi'nin verdiği hizmetler, Ar-Ge ve yenilik projeleri, bilimsel yayınlar ve fikri mülkiyet çıktıları, EGE-TGB girişimi, akademik girişimcilik kapsamında kurulan strat-up'lar ile sosyo ekonomik dokuya doğrudan ve dolaylı olarak önemli katkılar sağlamaktadır.

Üniversite sıralama sistemlerindeki sonuçları açısından değerlendirildiğinde Ege Üniversitesi'nin Girişimci ve Yenilikçi Üniversite Endeksi, URAP, US News and World Report, Leiden, Scimago, CWUR, Webometrics, sıralamalarında yer aldığı ve sıralama sonuçlarının Üniversite tarafından diğer Türk Üniversiteleri ile karşılaştırmalı olarak incelendiği görülmektedir.

EBİLTEM-TTO'nun araştırma çıktılarına yönelik olarak belirlenen hedeflerin gerçekleştirmelerinin izlenmesinde anahtar bir rol oynadığı anlaşılmaktadır. Bu kapsamda 2017-2022 Ar-Ge Strateji Belgesi'nin "Araştırma Stratejisi Performans Değerlendirme ve İyileştirme Sistemi Önerisi" çerçevesinde izlenmesi ve değerlendirilmesi, burada yer alan performans değerlendirme sürecinin Ege Üniversitesi için en uygun model olduğunun ara değerlendirmeler yapılarak gözden geçirilmesi gereklidir. Araştırma kadrosunun performans değerlendirmesinde "2017-2022 Ar-Ge Strateji Belgesi"nde belirlenmiş olan öncelikli alanlardaki performansın özellikle dikkate alınması önemlidir.

Sahiplenme – Liderlik

Tüm yükseköğretim kurumları geçtiğimiz dönemde yönetim kadrolarında büyük değişikliklere ve eksilmelere maruz kalmıştır. EÜ bu süreçte en büyük yara alan kurumlardan birisi olmuştur. Özellikle EÜ Rektörlüğünde ve, EÜ içinde araştırma ve geliştirme çabalarının en önemli organı olan, EBİLTEM-TTO yönetiminde meydana gelen değişiklikler liderlik ve sahiplenme açılarından güven zedeleyici olmuştur. Bu, aynı zamanda, son yıl içindeki EÜ araştırma performansının sağlıklı bir değerlendirmesinin yapılmasını da zorlaştırmaktadır.

Sonuç

EÜ, araştırma ve ürün geliştirmeyi desteklemede potansiyeli en yüksek devlet üniversitelerimizden birisidir. Araştırma stratejisini, amaç ve hedeflerini sağlıklı bir yöntemle ve geniş sayılabilecek bir katılımı belirlemiştir. Ege bölgesindeki sanayi ve ticari kuruluşlarla çok sağlam ilişkiler ve işbirlikleri tesis etmiştir. Bu alanlardaki bir çok uygulama diğer yükseköğretim kurumlarına örnek teşkil eder niteliktedir. Tüm bu olumlu boyutlar diğer yükseköğretim kurumları arasında EÜ'ye özel bir yer açmaktadır.

Araştırma faaliyetlerinin ve bu yoldaki çabaların EÜ bölüm ve enstitü seviyelerinde bilinirlik ve katılım açılarından yaygınlaşması, yurt dışı işbirliklerinin ve desteklerin çeşitlilik, miktar ve sürdürülebilirliğinin artırılması, araştırma faaliyetleri ile ilgili süreçlerde süreklilik yönetimi, performans kriterlerinin ölçüm, değerlendirme ve geri beslemesinde öncelikli alanlara daha fazla ağırlık verilmesi gelişmeye açık yönler olarak tespit edilmiştir.